

Kuntaliiton toimintasalkku

Vuosiraportti 2016

Sisältö

Esipuhe	3
Demokratia, organisaatiot ja johtaminen	4
Elinkeinot, kilpailukyky ja työllisyys	8
Hyvinvointi ja osaaminen	12
Palvelukehitys, kokeilutoiminta ja digitalisaatio	16
Talous	19
Yhdyskunta ja ympäristö	22
Läpileikkaava teema	26

Suomen Kuntaliitto ry on Suomen kuntien ja kaupunkien muodostama yhdistys. Kuntaliiton toiminnassa ovat mukana myös maakuntien liitot, sairaanhoitopiirit, erityishuoltopiirit sekä koulutuksen ja muiden alojen kuntataustaiset organisaatiot. Kuntaliitto pyrkii tekemään kuntien kanssa kuntalaisille kestävästä tulevaisuudesta. Kuntaliiton tärkeimmät tehtävät ovat kuntien ja koko kunta-alan edunvalvonta, palvelutoiminta ja kehittäminen.

Kuntaliiton strategiassa on määritelty perustehtävämme lisäksi visio 2020 sekä kolme strategista valintaa. Strategiamme osana laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma. Vuoden 2016 toimintasuunnitelman ydin ovat kahdeksan kriittistä menestystekijää. Niiden perusteella toimintamme konkretisoidaan edunvalvontatoimenpiteiksi, kehittämistoiminnaksi ja palveluiksi. Kuntaliiton strategia kokonaisuudessaan uudistetaan vuoden 2016 aikana.

Esipuhe

Suomen Kuntaliiton toiminnan kolme ydintehtävää ovat edunvalvonta, kehittäminen ja asiantuntijapalvelut.

Liiton toimintaa ohjataan salkkutyövälineen avulla ja salkkumme pääsisältöjä julkaistaan verkkopalvelussamme sivulla www.kunnat.net/toimintasalkku. Netissä olevan aineiston pohjalta on koostettu nyt käsissäsi oleva *Toimintasalkun vuosiraportti*, joka avaa Kuntaliiton päivittäistä työtä kuntakentän hyväksi.

Tavoitteenamme on tätä kautta tehdä näkyväksi kuntakentälle liiton edunvalvontaan, projekteihin ja verkostoihin kytkeytyvää työtä aiempaa paremmin. Teemme työtä kuntien puolesta niin lainvalmistelussa, valtion budjetin käsittelyssä kuin myös EU-tasolla.

Haluamme myös näyttää, millaista kehittämistyötä teemme yhdessä jäsenkuntiemme ja muiden sidosryhmien kanssa kuntien toiminnan uudistamiseksi ja kehittämiseksi projektien ja verkostojen kautta. Näin myös jäsenistömme pystyy osallistumaan ja vaikuttamaan entistä paremmin toimintaamme.

Verkossa olevaa toimintasalkkuamme päivitetään jatkuvasti. Tämä raportti on läpileikkaus kevään 2016 tilanteesta.

Toivomme, että raportti auttaa päättäjiämme, jäsenistöämme ja sidosryhmiämme hahmottamaan Kuntaliiton toimintaa ja kannustaa keskusteluun tärkeän ja monimuotoisen kuntatoiminnan merkityksestä.

Helsingissä toukokuussa 2016

Jari Koskinen
toimitusjohtaja
Suomen Kuntaliitto

Elinvoimaiset ja toimintakykyiset kunnat

Kuntaliiton toiminta on jäsenetty kuuteen jäsentemme toiminnan kannalta keskeiseen ilmiöön ja teemaan. Nämä teemat yhdessä muodostavat Elinvoimaisen ja toimintakykyisen kunnan ja alueen käsitteen.

- Demokratia, organisaatiot ja johtaminen
- Elinkeinot, kilpailukyky ja työllisyys
- Hyvinvointi ja osaaminen
- Palvelukehitys, kokeilutoiminta ja digitalisaatio
- Talous
- Yhdyskunta ja ympäristö

Kaikkiin teemoihin liittyy lisäksi muut läpileikkaavat asiakokonaisuudet kuten ruotsinkielisyys, EU ja kansainvälisyys, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, lakiasiat sekä viestintä.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu Kuntaliiton toimintasalkun sisältöjä näiden teemojen kautta. Jokaisen teeman lopussa esitellään myös esimerkkejä taulukoissa mainituista toimenpiteistä. Kaikista listatuista toimenpiteistä on saatavilla lisätietoja www.kunnat.net/toimintasalkku -sivulla.

Demokratia, organisaatiot ja johtaminen

Kuntien rooli muuttuu, vastuut jakautuvat uudelleen sote- ja maakuntauudistuksen myötä. Tulevaisuuden kunnan merkitys on vahva erityisesti osallisuuden kanavana lähellä kuntalaisia, yhteisöllisyyden ja kehittämisen turvaajana. Kunta on ihmisiä lähinnä oleva demokraattisen hallinnon taso. Riippumatta organisaatiomuodoista on johtamisen kehittäminen ensiarvoista tehokkuuden, tuottavuuden ja käyttäjälähtöisyyden varmistamiseksi.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
Avoin hallinto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Edistetään kuntalähtöistä kunta- ja palvelurakenteiden uudistamista	Toteutus	Lakiasiat
EU-edunvalvonnan tavoitteet Euroopan parlamentin ja komission uudella kaudella	Päätös/päätymässä	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Itsehallintoaluelaki-valmistelutyöryhmä	Valmistelu	Lakiasiat
Kansallisen laatutyön edistäminen	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
Kielikysymysten huomioon ottaminen laki- ja uudistusprosesseissa	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kuntalain kokonaisuudistus	Toteutus	Lakiasiat
Kuntarakenneuudistus	Toteutus	Lakiasiat
Maakuntien tulevaisuus aluehallinnon uudelleen organisoinnissa	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Svenska reformgruppen	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
PROJEKTI		
20 suurimman kaupungin tuottavuusvertailun laajentaminen	Toteutus	Kuntatalous
ARTTU2 – Henkilöstö strategisena voimavarana	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
ARTTU2 – Kuntalaistutkimus	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
ARTTU2 – Päättäjätutkimus	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Asukkaat maakuntaudistuksen keskiöön	Suunnittelu	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Harkittua omistajuutta – työkaluja kuntatekniikan konserniohjaukseen	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
Infra – Harkittua omistajuutta – työkaluja kuntatekniikan konserniohjaukseen	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Jätehuolto – Harkittua omistajuutta – työkaluja kuntatekniikan konserniohjaukseen	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntavaalien äänestysaktivointi-kampanja	Suunnittelu	Viestintä
PED-verkostoprojekti	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Rajapintapalvelut ja neuvottelumenettely kuntien ja maakuntien välillä, 1. vaihe	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Toimintakykyiset kuntakonsernit TOKK II	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Toimitilat – Harkittua omistajuutta – työkaluja kuntatekniikan konserniohjaukseen	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
Tulevaisuuden kunta-verkkoavoriihi	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
USO Uuden Sukupolven Organisaatiot 2015–2016 (USO3)	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
Uudistuva esimiesosaaminen kuntakonsernissa	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Vaikuttavuusmittarista luokitustuote – toteutus lastensuojelussa	Suunnittelu	Kuntatalous
Vesihuolto – Harkittua omistajuutta – työkaluja kuntatekniikan konserniohjaukseen	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
VERKOSTO		
Arviointi- ja laatuverkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Euroopan kuntajärjestöjen yhteistyöjärjestön, CEMRn tasa-arvokomitea ja asiantuntijaryhmä	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kansalaisopistoverkoston perustaminen	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Kulttuurin, kirjaston, vapaa-aikatoimen ja vapaan sivistystyön yhteistyö ja monialaisuus	Suunnittelu	Opetus ja kulttuuri
Kuntademokratiaverkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Kuntien projektitoiminnan ja salkunhallinnan kehitysverkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Maakuntaliittojen tiedottajat	Toteutus	Viestintä
Nationalspråksnätverket / Kansalliskieliverkosto	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Osa-aikaisten ja kokopäiväisten puheenjohtajien verkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Pohjoismaisten kuntaliittojen tasa-arvoverkosto	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Sosiaali- ja terveystoimen tiedottajat	Toteutus	Viestintä
Sote-uudistuksen valmistelijoiden verkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Suurten kaupunkien viestintäjohtajat	Toteutus	Viestintä
Uuden sukupolven kuntajohtajat -verkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Verkkotiedottajien verkosto	Toteutus	Viestintä

ESIMERKKEJÄ DEMOKRATIA, ORGANISAATIOT JA JOHTAMINEN -KOKONAISUUDESTA

Verkostoprojekti kuntien johtamisen tueksi: USO Uuden Sukupolven Organisaatiot

USO Uuden Sukupolven Organisaatiot 2015–2016 -verkostoprojektin tavoitteena on tukea tulevaisuuden kuntien johtamista muutostilanteessa sekä turvata kestävän kuntatalouden edellytyksiä.

Projektilla tavoitellaan: Näkemystä ja skenaarioita erilaisten kuntien tulevaisuuden roolista yhteiskunnassamme, organisaatiomallien, johtamisjärjestelmien ja -käytäntöjen uudistamisen suunnittelua ja hahmottamista sekä strategialähtöisen talouden hallinnan keinojen kirkastamista ja kokemusten vertailua niistä.

Verkostoprojektin sisältöteemoja ovat:

- Kunnan uuden roolin määrittäminen muutosten keskellä
- Itsehallintoalueiden vaikutusten etukäteisarviointi kuntien näkökulmasta
- Kuntakonsernin ja palvelujen johtaminen
- Kestävä talous toiminnan perustana.

Mukana projektissa olevat kunnat: Forssa, Hausjärvi, Hollola, Hämeenlinna, Juva, Jyväskylä, Järvenpää, Kannus, Kemijärvi, Kerava, Kokkola, Kouvolaa, Kuopio, Kuusamo, Lahti, Laitila, Loppi, Loviisa, Nurmijärvi, Pudasjärvi, Rauma, Rautavaara, Riihimäki, Rovaniemi, Salo, Somero, Taivassalo, Tuusula, Utajärvi, Vantaa, Ylöjärvi.

Palvelut, elinkeinot ja demokratia PED-verkostoprojektin työkenttänä

PED-projektin tavoitteena on kehittää ja levittää uusia toimintamalleja, joilla kuntalaiset, järjestöt ja yritykset saadaan kumppanuudessa kuntaorganisaation kanssa ottamaan vastuuta omasta alueestaan sekä kehittämään palveluita, elinkeinoja ja demokratiaa.

Osana Kuntaliiton Kunnat 2021 -ohjelmaa projektilla pyritään lisäksi edistämään uudenaistaista, vahvempaan vuorovaikutukseen ja kumppanuuteen liittyvien toimintatapojen synnyttämistä.

Kuntademokratiaverkosto edistää avointa yhteistyötä

Kuntademokratiaverkosto on kaikille kunnille, järjestöille ja muille toimijoille avoin verkosto. Verkosto kehittää ja vahvistaa kuntademokratiaa sekä tarjoaa väylän eri toimijoiden vertaisoppimiselle.

Verkoston toiminta lähtee verkoston jäsenistä, Kuntaliitto koordinoi toimintaa. Verkoston toimintaa voi seurata sosiaalisessa mediassa: twitter.com/kuntademokratia ja facebook.com/kuntademokratiaverkosto

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Elinkeinot, kilpailukyky ja työllisyys

Kuntaliiton keskeisenä strategisena tavoitteena on tukea erilaisia kuntia tulevaisuuden rakentamisessa. Tulevaisuuden kunta on erityisesti elinvoiman, sivistyksen ja työllisyyden vahvistaja. Alueellinen yhteistyö, kilpailukyky edellytykset ja kotouttaminen ovat tulevaisuuden rakennusaineita.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
Hankintalain kokonaisuudistus	Toteutus	Lakiasiat
Hiilettömään, puhtaaseen ja uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kilpailukykyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kotouttamiseen ja vastuiden määrittelyyn liittyvä edunvalvonta	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kuntien rooli työllisyyspolitiikassa	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Osallisena Suomessa -kotoutumiskoulutuksen kehittämisen kokeiluhanke	Päätös/päätymässä	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Pakolais- ja turvapaikkapolitiikka	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Pakolaisläskiintön tukihanke 2014 – SYLVIA	Päätös/päätymässä	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Pakolaisten vastaanoton viranomaismenettelyjen kehittäminen VIPRO	Päätös/päätymässä	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Työvoima- ja yrityspalveluiden alueelliset kokeilut	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Valtion kotouttamisohjelma	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
PROJEKTI		
Työllisyyspoliittinen kuntakokeilu, I vaihe	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
Työllisyyspoliittisen kuntakokeilun arviointi	Päätös/päätymässä	Kuntatalous

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
VERKOSTO		
Alueiden komitean Suomen valtuuskunta	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Ennakoinnin REGLAB	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
Euroopan kuntaliittojen kattojärjestö CEMR ja kuntien maailmanjärjestö UCLG, Kansainvälisten kuntajärjestöjen yhdyshenkilöt	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Euroopan neuvoston kunta- ja aluehallintokongressin Suomen valtuuskunta	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Euroopan neuvoston Suomen valtionhallinnon yhdyshenkilöiden verkosto (osallistuminen)	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kuntamarkkinoinnin Piiri-verkosto	Toteutus	Viestintä
Kuntien maahanmuutto-koordinaattorit	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Pohjoismaiden ja Baltian maiden kuntaliittojen kansainvälisten asioiden yhdyshenkilöiden verkosto	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Suurten kaupunkien maahanmuuttojohtajien ja -päälliköiden verkosto	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
TyP-johtajien verkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Yhteinen edunvalvonta maakuntien kanssa	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat

ESIMERKKEJÄ ELINKEINOT, KILPAILUKYKY JA TYÖLLISYYS -KOKONAISUUDESTA

Maahanmuuttajien kotouttamistoimien turvaaminen kunnissa

Maahanmuuttoon ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyen Kuntaliitto toimii aktiivisesti useassa eri yhteydessä kuntien näkökulmia esiin tuoden. Työ näkyy myös liiton toimintasalkun toimenpidekokonaisuuksien kautta.

Kotouttamiseen ja vastuiden määrittelyyn liittyvä edunvalvonnan tavoitteena on saada maahanmuuttajien kotouttamisjärjestelmä nykyistä toimivammaksi siten, että kuntien, valtion ja kolmannen sektorin vastuut selkiytyisivät. Keskeiset kehittämiskohteet ovat kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittaminen, työhallinnon järjestämisen kotouttamiskoulutuksen määrä ja odotusajat sekä kuntien saamien laskennallisten korvausten taso. Myös työperusteista maahanmuuttoa tulee edistää hallitusti ja kuntien tarpeet huomioon ottaen.

Kotouttamisjärjestelmän uudistaminen parantaa kuntien mahdollisuuksia huolehtia kuntaan sijoittuneiden kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden palveluista. Tavoitteena on myös, että kuntien tulevat työvoimatarpeet tulevat otetuiksi huomioon Suomen maahanmuuttopolitiikassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistelut *valtion kotouttamisohjelmaa*. Kuntaliiton tavoitteena on löytää tehokkaita ja uudenlaisia tapoja maahanmuuttajien kotouttamiseen. Tavoitteena on myös, että kuntien toimintamahdollisuudet maahanmuuttajien kotouttamiseksi otetaan huomioon valtion kotouttamisohjelman kehittämistoimenpiteissä läpileikkaavasti kaikilla hallinnonaloilla. Maahanmuuttajien kotoutuminen ja

osallistuminen yhteiskuntaan ja työelämään lisää kuntien ja alueiden elinvoimaa.

Kuntaliitto on mukana myös TEMiin avatun *Kotouttamisen osaamiskeskus KOTO-OSKEN* koordinaatioryhmässä. KOTO-OSKEN tehtävänä on tarjota tietoja ja työvälineitä maahanmuuttajien parissa työskenteleville, palveluihin kuuluu muun muassa kotouttamisen tietopankki ja kotouttaminen.fi. Kuntaliiton tavoitteena on, että osaamiskeskus tukee kuntia käytännön kotouttamistyössä.

Kuntien mahdollisuudet maahanmuuttajien kotouttamiseen paranevat, jos kunnilla on mahdollisuus käyttää hankkeissaan EU:n projektirahoitusta. On tärkeää, että kansalliset säädökset ja ohjelmat ovat sellaisia, että ne soveltuvat kuntien käyttöön. *EU:n sisäasioiden rahastosta* rahoitetaan maahanmuuton kehittämishankkeita. Sisäministeriö on asettanut työryhmän huolehtimaan EU:n rahoitusohjelmakauden 2014–2020 sisäasioiden rahoitusohjelmien (sisäisen turvallisuuden rahasto ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto) täytäntöönpanosta. Kuntaliiton edustaja on nimetty jäseneksi työryhmään. Rahastot ovat kunnille tärkeä rahoituslähde maahanmuutto- ja kotouttamisasiossa.

Liitto pitää tärkeänä, että siirtyminen vastaanotokeskuksista kuntaan on hallittua. Yhteistyö ja tiedonvaihto vastaanotokeskusten, ELY-keskusten ja kuntien välillä on toimivaa ja että kunnille maksetaan riittävät kustannustenkorvaukset kiintiöpakolaisten ja oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotouttamiseen. Myös TE-hallinnon vastuulla oleva työpoliittinen kotoutuskoulutuksen on oltava riittävästi resursoitu.

Elinvoimatyö – tämän päivän edunvalvontaa ja tulevaisuuden kuntaa

Elinvoima ja työllisyys -teemassa kulkevat rinta rinnan lyhyen tähtäimen edunvalvonta ja kehittämistyö sekä elinvoiman edistämisen mahdollisuuksien ja keskeisten instrumenttien esille nostaminen tulevaisuuden kunta työskentelyssä. Teema on ollut toistuvasti kuntaverkostojen agendalla.

Vaikeasti työllistyvien palveluiden osalta nykyjärjestelmä on tehoton, mistä johtuen Kuntaliitto on yhdessä kuntien kanssa määrätietoisesti ajanut kokeilun käynnistämistä, jossa TE-toimistojen vastuut, resurssit ja valtuudet siirretään kunnille tai kuntaryhmille. Kokeilun perusteella tulisi tehdä päätökset työllisyyden hoidon tehtävien sijoittamisesta maakuntaudistuksessa. Tätä kokonaisuutta on edistetty *Kuntien työllisyysvastuiden lisääminen osana työpolitiikan uudistamista* -toimenpidekokonaisuuden kautta.

Työllisyyspalvelut liittyvät läheisesti myös maahanmuuttajien kotouttamiseen, johon taas läheisesti kytkeytyy asumis- ja koulutuspalvelut. Myös tästä näkökulmasta työllisyyspalvelut kytkeytyvät vahvasti kuntiin. Maahanmuuttajien kotoutuminen on keskeinen osa erityisesti kaupunkiseutujen tulevaisuuden elinvoimaa ja liittyy

toimenpidekokonaisuuteen *Pakolais- ja turva- paikkapolitiikka*.

ARTTU2-kuntatutkimusohjelman kyselyn tulokset osoittavat, että kuntapäätäjät näkevät kaavoituksen tärkeimpänä elinvoimapolitiikan välineenä kunnissa. Kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kokonaisuuden säilyminen kunnissa myös maakuntaudistuksen jälkeen on ollut Kuntaliiton keskeinen tavoite ja jota toteutetaan *Tulevaisuuden kunnat (Kunnat 2021)* -strategisen muutosohjelman kautta.

Kuntien ja valtion keskinäinen roolijako ja yhteistyö yrityspalveluiden toteuttamisessa ja resursoinnissa on maan hallituksen Kilpailukyky-kärkihankkeen työn keskiössä. Elyjen ja TE-toimistojen henkilöstövähennysten myötä kuntien ja kuntamisteisten kehittämissyhtiöiden rooli koko julkisen yrityspalvelun jakelukanavana on entisestään vahvistunut. Kuntaliiton tavoitteena on, että tämä roolijaon muutos näkyisi valtion osallistumisena jakelukanavan rahoitukseen. Liiton tavoitteita ohjataan omissa toimenpidekokonaisuudessa *Kilpailukyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla*.

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Hyvinvointi ja osaaminen

Kunta vastaa tulevaisuudessa entistä painokkaammin asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä sekä sivistyspalveluista: koulutuksesta, kulttuurista ja osaamisen varmistamisesta. Kuntaliitolla on myös lukuisia hankkeita varsinaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen alueella, ja näiden tehtävien kehittämistä, edunvalvontaa ja palvelutoimintaa jatketaan sote- ja maakuntaudistuksessa sekä sen jälkeen.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
Itsemääräämisoikeushanke	Toteutus	Lakiasiat, Sosiaali ja terveys
Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa sekä vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa (kärkihanke)	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Kehitysvammaisten asumisohjelma Kehas	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Kirjastolain uudistaminen	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma LAPE (kärkihanke)	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Nuorisolain uudistaminen	Päätös/päätymässä	Opetus ja kulttuuri
Nuorisotakuu (kärkihanke)	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Perustoimeentulotuen Kela-siirron toimeenpano	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Sote-järjestämislaki -valmisteluryhmä	Valmistelu	Johto, Sosiaali ja terveys
Sote-uudistus -projektiryhmä	Valmistelu	Johto, Sosiaali ja terveys
Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi (kärkihanke)	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Vammaislainsäädännön uudistus	Toteutus	Sosiaali ja terveys
PROJEKTI		
Ammatillisen koulutuksen omistajaohjaus	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Arjen Pelastajat	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Arkeen Voimaa toiminnan juurruttaminen	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Arkeen Voimaa yhteistyöllä hyvinvointia ja terveyttä	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Hyötyä, tietoa, elämyksiä – kirjastojen vaikuttavuuden ulottuvuuksia	Jälkiarviointi	Opetus ja kulttuuri

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
Ikääntyneen väestön palvelut: käyttö, kustannukset, vaikuttavuus ja rahoitus (Elderly people's services: use, costs, effectiveness and financing)	Toteutus	Sosiaali ja terveys
InnoSI Innovatiivinen sosiaalinen innovointi	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Lastensuojelun vaikuttavuusmittari	Päätös/päätymässä	Kuntatalous
Nova Schola Finlandia	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Näyttöön perustuvien vanhempain-tuen mallien käyttöönotto kunnissa	Päätös/päätymässä	Sosiaali ja terveys
ProSos – uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa	Suunnittelu	Sosiaali ja terveys
Sote-uudistuksen muutostuki	Toteutus	Sosiaali ja terveys, Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Vaikuttavat lähipalvelut	Päätös/päätymässä	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Yhteisöllinen innovointi ja uudet työskentelytavat monitoimijaisena yhteistyönä	Päätös/päätymässä	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Ympäristöterveyshaittojen huomioiminen alueiden käyttöön ja rakentamiseen liittyvässä päätöksenteossa	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
VERKOSTO		
Ammatillisen koulutuksen Areena	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Erytishuollon asiantuntijaryhmä	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Keskisuurten kuntien sosiaali- ja terveysjohtajat	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Kouluikkunan asiantuntijaryhmä	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Kouluikkunan ohjausryhmä	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Kulttuurijohtajien verkosto	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Kuntaliiton Lukiofoorumi	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Kuntaliiton lukioirehtoriverkosto	Toteutus	Opetus ja kulttuuri
Kuntien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusverkosto	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Lastensuojelun voimavaraverkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Sosiaali- ja terveystoimen luottamushenkilöverkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Suurten kaupunkien hoitotyön johtajien verkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
Suurten kaupunkien suun terveydenhuollon johtajien verkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Suurten kaupunkien terveysjohtajat	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Suurten SHVK-käyttäjäkaupunkien ja -alueiden verkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Toimeentulotuki- ja aikuissosiaalityön verkosto	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Vammaisverkosto kunnille	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Varhaiskasvatusjohtajien verkosto	Toteutus	Opetus ja kulttuuri

ESIMERKKEJÄ HYVINVOINTI JA OSAAMINEN -KOKONAISUUDESTA

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi

Hallitusohjelman mukaan *toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformissa* poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle. Ammatillisen koulutuksen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmästä tehdään yhtenäinen kokonaisuus.

Kuntaliiton tavoitteena on, että ammatillisen koulutuksen kokonaisuus yhdessä lukiokoulutuksen kanssa muodostaa duaalimallin säilyttäen kunta-perusteisen toisen asteen koulutuksen. Kuntien omistajaohjaus on selkeää ja toimivaa. Selkiytetään ammatillisen koulutuksen järjestämistä vastuu suhteessa kunta/maakunnat.

Ammatillinen koulutus muodostaa tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden, joka huomioi sekä nuorten vailla tutkintoa olevien että aikuisten koulutustarpeet tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti.

Kuntaliitto katsoo, että toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin avulla voidaan vahvistaa alueiden elinvoimaa siten, että ammatillisen koulutuksen kokonaisuus, yhdistetyt nuorten ammatillinen peruskoulutus, ammatillinen aikuis-koulutus sekä työvoimakoulutus tuottaa alueen työ- ja elinkeinoelämän tarvitsemaan ammatillista osaamista. Kuntien ja alueiden elinvoimaisuutta voidaan lisätä myös syrjäytymiskehitystä ehkäisemällä (koko ikäluokka suorittaa perus-

opetuksen jälkeen joko lukio- tai ammatillisen peruskoulutuksen). Ammatillisen aikuiskoulutuksen avulla parannetaan erityisesti pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia.

Liitolla on myös käynnissä *Ammatillisen koulutuksen omistajaohjaus -projekti*, jonka tavoitteena on kehittää ja tukea kuntien ammatillisen koulutuksen omistajaohjausta yhteistyössä kuntien ja kuntaomisteisten koulutusorganisaatioiden kanssa ja vaikuttaa v. 2017–2018 uudistettavaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen toimintalainsäädäntöön. Samalla luodaan käytäntöjä usean eri jäsenkunnan strategioiden ja omistajaohjauksen yhteensovittamiseen alueilla. Yhteistyökuntia ovat: Espoo, Eura, Hattula, Heinola, Huittinen, Hämeenlinna, Iisalmi, Jyväskylä, Kaarina, Kankaanpää, Keitele, Kemi, Keminmaa, Kempele, Kirkkonummi, Kiuruvesi, Kokemäki, Lahti, Lapinlahti, Liminka, Mikkeli, Muhos, Muonio, Oulu, Paimio, Pieksämäki, Pielavesi, Pori, Pyhäjoki, Raahel, Rauma, Salo, Simo, Sonkajärvi, Tervola, Toivakka, Tornio, Vieremä sekä Espoon koulutusyhtymä, Etelä-Savon Koulutus Oy (Esedu), Jyväskylän koulutuskuntayhtymä, Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia, Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä, Koulutuskuntayhtymä Tavastia, Länsirannikon koulutus Oy (Winnova), Oulun seudun koulutuskuntayhtymä (osao), Peimarin koulutuskuntayhtymä (Livia), Raahen koulutuskuntayhtymä, Salon seudun koulutuskuntayhtymä, Satakunnan koulutuskuntayhtymä ja Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä.

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kuntien roolin

Liitto tukee kuntia ja alueita sote- ja maakuntauudistuksen mukaan tuomassa muutoksessa. Kuntaliiton asiantuntemusta hyödynnetään useassa sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun liittyvässä sosiaali- ja terveys- sekä valtiovarainministeriön työryhmässä. Sosiaali- ja terveysministeriön perustama sote-uudistuksen *Projektiryhmä* vastaa uudistuksen valmistelun ja toimeenpanoprosessin toteuttamisesta, Kuntaliitolla on tässä ja muissa valmisteluryhmissä edustus. Kuntakentän näkökulmien esiin tuomista ja tavoitteiden saavuttamista tuetaan liiton ja konsernin sisäisellä asiantuntijayhteistyöllä sekä laajalla yhteistyöllä kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

Maakuntalain valmisteluryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus maakuntien hallintoa, taloutta ja johtamista koskevaksi yleislaiksi, jolla turvataan niiden itsehallinto, demokratian toteutuminen sekä asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuudet. Ryhmä määrittelee maakunnan aseman ja roolin suomalaisessa hallinnossa, sekä valmistelee tarvittavat säännökset. Kuntien edunvalvonnan näkökulmasta oleellista on, millaiseksi muodostuu maakunnan suhde kuntiin ja myös valtioon. Liitto on mukana tuomassa esiin kuntakentän näkökulmia myös *maakuntauudistuksen projekti- ja työryhmissä* valmisteltaessa valtion aluehallinnon tehtävien siirtoa maakunnille.

Sote-järjestämislain ja voimaantulolain valmisteluryhmän työhön liittyvän edunvalvonnan avulla turvataan selkeä järjestämisläinsäädäntö sekä voimaantulolaki, joka takaa kunnista siirtyvien sekä kuntiin jäävien tehtävien kannalta riittävän rahoituksen sekä kohtuulliset siirtymäajat omaisuus- ja sopimusjärjestelyjen, vastuiden siirron ja henkilöstön aseman osalta. Edunvalvonnan onnistuminen vaikuttaa merkittävällä tavalla tulevaisuuden kuntien toimintaedellytyksiin.

Rahoitus- ja resurssiohjaukseen osallistumisen tavoitteena on turvata mahdollisimman tasapuolisesti ja kustannusneutraalisti sekä kunnilta itsehallintoalueille siirtyvien että kuntiin jäävien tehtävien rahoitus.

Tavoiteltu vaikutus on, että rahoitusjärjestelmä turvaa palvelut maan eri osissa kohtuullisella vero- ja maksurasituksella. Kiinteistöjen ja muun omaisuuden käyttö maakuntiin siirtyvissä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa olisi toteutettava siten, että sillä ei ole vaikutusta kuntien taseisiin eikä kuntien asemaan velallisina.

STM:n työryhmiin osallistumisen lisäksi, liitto tarjoaa yhteistyössä STM:n kanssa *sote-uudistuksen muutostukea* kunnille, kuntayhtymille sekä uudistusta alueilla suunnitteleville projektiorganisaatioille muutosprosessin eri vaiheissa. Tavoitteena on laaja-alainen ja monipuolinen palvelu, joka sisältää neuvontaa, koulutusta, oppaita ja reaaliaikaista arviointia.

Sote-uudistuksen valmistelijoiden verkoston toiminnassa on mukana koko maan sote-uudistuksen alueelliset valmistelijat. Verkostossa jaetaan ajankohtaista kansallisen ja alueellisen tason valmistelutietoa sote- ja maakuntauudistuksen etenemisestä ja vaihdetaan kokemuksia.

Sote- ja aluehallintouudistuksen ruotsinkielisten palvelujen edunvalvonnan ja kehittämisen osalta Kuntaliitto toimii yhteistyössä Folktingetin kanssa. Työtä edistetään laajan *Svenska reformgruppen* -verkoston kautta.

Kuntaliitto on käynnistämässä *Asukkaat maakuntauudistuksen keskiöön* -projektia, jonka tavoitteina on mm. lisätä tietoa siitä, millä tavoin kansalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet toteutuvat maakuntien toiminnan valmistelussa ja myöhemmin toteutuksessa. Projekti levittää tietoa ja toimintatapoja maakuntahallinnon valmistelijoille tavoista, joilla kansalaisten käyttäjälähtöinen osallistuminen palvelujen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin maakuntauudistuksessa varmistetaan. Projekti on osa muutostukikokonaisuutta ja sitä rahoittavat sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Palvelukehitys, kokeilu- toiminta ja digitalisaatio

Suurten muutosten keskellä on välttämätöntä ja myös hyvin mahdollistavaa panostaa kehittämiseen ja kokeiluihin. Kuntaliitto edistää kuntalähtöisten kokeilujen ja uudistusten käynnistymistä sekä kuntien ja muiden toimijoiden vertaiskehittämistä. Digitalisaatio on keskeinen väline toiminnan uudistamisessa ja tehostamisessa. Kuntaliiton verkostot ovat tärkeä voimavara myös tämän teeman kehitystyössä.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
EU:n sisäasiain rahastot	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Julkisen hallinnon yhteinen asiakaspalvelu	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kansallinen tulorekisteri	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelma	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kokeilukulttuurin käyttöönotto (kärkihanke)	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Kokeilulainsäädäntö	Valmistelu	Lakiasiat
Kotona Suomessa – valtakunnallinen ESR-toimenpidekokonaisuus	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kotouttamisen osaamiskeskus	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kuntakokeilut	Toteutus	Johto Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Laajakaista 2015	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Laki julkisen hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista	Päätös/päätymässä	Tietoyhteiskunta
Palvelut asiakaslähtöisiksi (kärkihanke)	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Tiedonhallintalaki	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Toimivat markkinat palvelujärjestelmissä	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin (kärkihanke)	Toteutus	Opetus ja kulttuuri

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
PROJEKTI		
AKUSTI – Alueiden ja kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallintoyhteistyön suunnitteluprojekti	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Kunnan paikkatietopalvelun käyttöönottohanke	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
Kunta-KA Asianhallinnan viitearkkitehtuuri	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kunta-KaPA Kansallisen palveluarkkitehtuurin edistäminen kuntasektorilla	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kuntien tietoliikennetarkaisun käyttöönoton laajentaminen ja liittäminen valtion tietoliikenneverkkoon	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Uskalla kokeilla: Kokeilevat kunnat ja alueet verkostoprojekti	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
VERKOSTO		
Asiakaslähtöinen kunta -verkosto	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Digitaalisen paikkatiedon yhteistyöryhmä	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Innokylä-verkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Kansallisen palveluarkkitehtuurin yhteyshenkilöt	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kuntasektorin arkkitehtuuriryhmä	Toteutus	Tietoyhteiskunta
Kuntasektorin kokonaisarkkitehtuurin seurantaryhmä	Toteutus	Tietoyhteiskunta
MeUskaltajat-verkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

ESIMERKKEJÄ PALVELUKEHITYS, KOKEILUTOIMINTA JA DIGITALISAATIO -KOKONAISUUDESTA

Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelma kuntien näkökulmasta

Digitalisaatiota koskevassa edunvalvonnassa liitto tavoittelee, että *Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelman* toteutus aidosti palvelee kuntien tarpeita. Erityisen tärkeänä liitto pitää, että ohjelman avulla voitaisiin lisätä tiedon yhteiskäyttöä yli organisaatio- ja sektorirajojen. Valtion käynnistämän toteuttamisohjelman tehtävänä on luoda kansallinen sähköisten palvelujen infrastruktuuri ja valtiovarainministeriö suunnittelee lainsäätöä, joka tekisi palvelun käytön kunnille pakolliseksi. Kuntaliitto tavoittelee toimintamallia, jossa kunnat käyttäisivät palvelua sen hyvästä laadusta johtuen eikä lainsäädännöllisen pakon ohjaamana. Kustannukset olisi katettava valtion varoista.

Työtä edistetään osin myös *Kunta-KaPA (Kansallisen palveluarkkitehtuurin edistäminen kuntasek-*

torilla) -projektin kautta. Projektin tarkoituksena on Kansallisen palveluarkkitehtuuriohjelman vaikuttavuustavoitteiden toteuttaminen kunta-sektorilla. Tätä varten on perustettu Kunta-KaPA-toimisto, jonka tehtävänä on auttaa kuntia sekä kuntayhtymiä sijoittamaan kansallisen palveluarkkitehtuurin tuomat palvelut osaksi toimintaympäristöään sekä välittämään kuntasektorin tarpeet kansalliseen ratkaisuun.

Toimiston tehtävänä on erityisesti tunnistaa ja kuvata käyttötapaukset, joilla palveluarkkitehtuurilla pystytään tuottamaan kunnille ja sitä kautta kansalaisille hyötyjä (kustannussäästöt, toiminnan tehostuminen, yhtenäisempi arkkitehtuuri). Toimiston tehtävänä on myös tietoisuuden levittäminen Kansallisesta palveluarkkitehtuurista kuntasektorille.

Uskalla kokeilla: Kokeilevat kunnat ja alueet -verkosto-ohjelma

Uskalla kokeilla – Kokeilevat kunnat ja alueet -verkosto-ohjelman tavoitteena on edistää kuntalähtöisten kokeilujen käynnistymistä ja toteutumista sekä kuntien ja muiden toimijoiden välistä vertaiskehittämistä.

Tavoitteena on tehdä näkyväksi kunnissa ja alueilla tapahtuvia kokeiluja sekä mielenkiintoisia, lupaavia ja hyviä käytäntöjä.

Ohjelman toimintamuotoja ovat:

- MeUskaltajat -verkosto, joka on avoin kokeiluista kiinnostuneille ja muille verkostoille
- Tarinapajat, joissa opitaan toisilta kokeilevan kehittämisen avulla
- Kuntalähtöiset projektit, jotka tukevat kokeilujen onnistumista

- Tutkimusten tuottaman tiedon hyödyntäminen ja jalostaminen
- Uskalla kokeilla -verkostofoorumi ja yhteistyö muiden ohjelmien kanssa
- Kokeilulähtöiset ryhmät, jonka kanssa kehitetään yhdessä ohjelmaa

Tavoitteena on, että kokeilujen myötä kuntien ja koko kunta-alan rooli kehittäjinä ja tuloksellisuuden parantajina vahvistuu.

Haluamme myös, että kuntien maine suomalaista yhteiskuntaa uudistavina toimijoina vahvistuu ja että kokeiluille ominainen rajapintojen ylitys kuntaa suuremmilla alueilla lisää seutujen ja alueiden hyvinvointia ja elinvoimaa.

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Talous

Kuntatalouden pidemmän aikavälin kestävyys turvaaminen on ennen kaikkea edunvalvontatehtävä, joka tähtää kuntatalouden tulojen ja menojen mitoittamiseen rahoitusperiaatetta noudattaen niin, että tarpeelliset investoinnit voidaan toteuttaa. Tulevassa maakuntauudistuksessa on turvattava mahdollisimman tasapuolisesti sekä kuntiin jäävien että tulevien maakuntien tehtävien rahoitus.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
ASPA2014-hanke, rahoitus	Suunnittelu	Kuntatalous
Kiinteistöveron uudistaminen	Toteutus	Kuntatalous
Kuntatalousohjelman kuntatavoitteisiin vaikuttaminen	Toteutus	Kuntatalous
Kuntatieto-ohjelma	Toteutus	Kuntatalous
Kuntien ja kuntayhtymien omaisuuden, vastuiden ja rahoituksen hallinta muutoksessa	Toteutus	Kuntatalous
Kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistusta jatketaan osana kuntien muuttuvaa tehtäväkenttää	Toteutus	Kuntatalous
Kuntien varainhankinnan turvaaminen ja kehittäminen	Toteutus	Kuntatalous
Kuntien veropohjan laajentaminen kuntien tulojen kasvattamiseksi	Toteutus	Kuntatalous
Kuntiin kohdistuvien talousvaikutusten arviointiin vaikuttaminen	Toteutus	Kuntatalous
Palveluasumisen ja kotihoidon maksut	Toteutus	Sosiaali ja terveys
Poistetaan kuntien varainsiirto-verovelvollisuus siirrettäessä kuntien omaisuutta rakennuudistuksissa	Toteutus	Kuntatalous
Sote- ja maakuntauudistuksen rahoitus- ja resurssiohjausryhmä	Toteutus	Kuntatalous, Lakiasiat
Talouden elinkelpoisuuden varmistaminen	Toteutus	Kuntatalous
Turvataan kuntatalouden kestävä tasapaino kuntatalousohjelmalla	Toteutus	Kuntatalous

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen	Päätös/päätymässä	Kuntatalous
Veroperusteiden muutoksista täydet korvaukset kunnille	Toteutus	Kuntatalous
Verotusjärjestelmän uudistaminen	Toteutus	Kuntatalous
PROJEKTI		
ARTTU2 – Talouden tutkimus	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
VERKOSTO		
Kuntien tuottavuusvertailu yhdyshenkilöt	Toteutus	Kuntatalous
Kustannusvertailujen talousyhdyshenkilöt	Toteutus	Sosiaali ja terveys

ESIMERKKEJÄ TALOUS-KOKONAISUUDESTA

Kuntatalousohjelma tasapainottaa kuntataloutta

Kuntatalouden ohjaus linkittyi kiinteämmin osaksi valtiontalouden kehysvalmistelua sekä laajempaa julkisen talouden taloussuunnittelua, kun valtioneuvoston asetus julkisen talouden suunnitelmasta tuli voimaan 2014.

Asetuksen mukaan valtioneuvosto on velvollinen laatimaan vuosittain koko julkisen talouden kattavan suunnitelman ja asettamaan niin valtiolle, kunnille kuin sosiaaliturvarahastoille keskenään koordinoitua tavoitteita. Kuntasektorin tilaa ja hallituksen toimenpiteiden vaikutuksia kuntiin kuvataan tarkemmin kuntatalousohjelmassa, joka on osa julkisen talouden suunnitelmaa. Uusi ohjausjärjestelmä korvasi aiemmin kuntien ja valtion välisessä suhteessa hyödynnetyn peruspalveluohjelmamenettelyn.

Hallituskauden ensimmäinen julkisen talouden suunnitelma ja kuntatalousohjelma annettiin syksyllä 2015. Kuntatalousohjelma valmistellaan kuntatalousohjelman sihteeristössä, jossa myös Kuntaliitolla on edustus. Kuntatalousohjelma käsitellään KUTHANEK:ssa ennen valtioneuvostossa tapahtuvaa toimeenpanoa.

Kuntatalousohjelma kuvaa kuntatalouden tilaa ja kehitysnäkymiä hallituskauden aikana. Kuntien kehitysurassa on huomioitu talous- ja väestökehitykseen kohdistuvat muutostekijät sekä hallituksen toimenpiteiden tiedossa olevat vaikutukset. Koko kuntatalouden lisäksi toimien vaikutuksia on arvioitu kuntakokoryhmittäin ja rahoitusperiaatteen toteutumisen näkökulmasta.

Hallituksen tavoitteena on vakauttaa kuntataloutta niin, että kuntatalouden rahoitusasema on vuonna 2019 korkeintaan miinus ½ prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen eli noin -1,1 miljardia euroa. Toimenpiteet koskevat kuntien

menoihin vaikuttavia rakenteellisia uudistuksia, kuntien valtionapuja ja asiakasmaksuja. Lisäksi hallitus päätti kuntatalouden euromääräisestä menorajoitteesta, jolla asetetaan katto valtion kuntatalouteen aiheutuvalle menojen muutokselle.

Kuntiin kohdistuvan uuden talousohjauksen käytännöistä ja tavoitteista käytiin Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön sekä muiden keskeisten ministeriöiden välillä useita neuvotteluja jo ennen hallitusohjelman kirjauksia. Myös yksittäisiä tasapainottamistoimia etsittiin tiiviisti yhdessä. Hallitusohjelman laatimisen jälkeen kuntiin kohdistuvia toimenpiteitä on käsitelty kuntatalousohjelman sihteeristössä ja KUTHANEK:ssa.

Kuntataloudelle on hyvin tärkeää, että hallitusohjelman päätökset keskittyvät tasapainottamaan koko julkista taloutta, eikä säästöpäätöksiä toteuteta pelkästään valtiontalouden näkökulmasta esimerkiksi kuntiin kohdistuvilla valtionosuusleikkauksilla. Olennaista on myös se, että kuntatalouden rahoitusasematavoitteen saavuttamiselle annettiin riittävä aikataulu. Nopealla aikataululla voimaan tullut sopeutus olisi pakottanut kuntia lykkäämään investointeja tarpeettomasti.

Kuntataloutta vahvistaviin toimiin liittyy myös monia muita hallituksen päätöksiä, kuten kuntatalouden menorajoite ja päätös kompensoida hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kunnille täysimääräisesti. Kuntaliitto ja KT ovat kehittäneet yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa kustannusvaikutusten arvioinnin laskentakehikon, jota hyödynnetään kuntiin kohdistuvien lakiesitysten kustannusvaikutusten arvioinnissa. Tällä tuetaan kuntatalouden menorajoitteesta pysymistä.

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Yhdyskunta ja ympäristö

Yhdyskuntarakenteet ja ympäristöstä huolehtiminen ovat peruspalvelujen peruspalveluja, joita ilman yhteiskunta ei toimi. Kuntaliiton projektit ja hyvin toimivat asiantuntijaverkostot tuottavat käytännön tietoa ja kehitysaskelia moniin keskeisiin tekniikan ja ympäristön kysymyksiin. Edunvalvonta pureutuu syvää tietämystä edellyttävään lainsäädäntöön ja EU-direktiiveihin.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
Asuntorakentamisen lisääminen: Lisätään asuntotuotantoa kehittämällä tuotantotukijärjestelmää ja valtion ja kuntien välistä yhteistyötä (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Eläinsuojelulain uudistaminen	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
EU:n jätealan direktiivien muutos	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Henkilökuljetusten uudistaminen	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
JOPAS-jätelain tulkintaopas yhdyskuntajätehuollosta	Jälkiarviointi	Alueet ja yhdyskunnat
Jätehuolto / Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Liikenteen rahoitus	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Luontopolitiikkaa luottamuksella ja reiluin keinoin (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Painopiste perusväylänpitoon: työnjako valtion ja kuntien kesken liikenneinfran rakentamisessa	Valmistelu	Alueet ja yhdyskunnat
Pelastuslaitosten rakennuudistus	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Ravinteet ja vesistöt / Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Tonttituotannon lisääminen MRL:n muutoksin / Asunto- rakentamisen lisääminen (kärkihanke)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Valtakunnallisten alueidenkäyttö- tavoitteiden uudistaminen	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistaminen	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
PROJEKTI		
KUJA Kuntien jatkuvuuden-hallintaprojekti	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien ja valtion välinen vastuiden ja vallan jako yhdyskuntapolitiikassa (KUVA)	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien viranomais- ja valvonta-toiminnot	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Uusiomateriaalien käyttö maanrakentamisessa	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Yhteisen kunnallisteknisen työmaan sopimusmallin kehittäminen	Päätös/päätymässä	Alueet ja yhdyskunnat
VERKOSTO		
Jätehuoltoviranomaisten viranhaltijaverkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
KEHTO-foorumi	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien ilmastokampanja	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien infran hallinta	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien infrarakennuttajat	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien kiinteistörekisterin-pitäjien verkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Maapolitiikan verkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
MAL-verkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Ympäristöjohdon verkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Ympäristöterveysjohtajien verkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat

ESIMERKKEJÄ YHDYSKUNTA JA YMPÄRISTÖ -KOKONAISUUDESTA

Asumisen ja yrittämisen edellytyksien tukena

Kuntaliiton *KUVA-projekti* tuottaa näkemyksiä ja tietoa siitä, miten kuntien ja valtion välinen vastuiden ja vallan jako yhdyskuntapolitiikassa olisi syytä järjestää, jotta kaupunkiseuduilla olisi mahdollisimman hyvät edellytykset ja motivaatio kuntarajat ylittävään yhteistyöhön maankäytön, asumisen ja liikenteen järjestämisessä. Projekti valmistuu elokuussa 2016.

VIRVA-projektista saadaan puolestaan tietoa siitä, miten viranomaistoiminnot kunnissa ja kuntien välillä olisi optimaalisinta hoitaa, kun pyritään hyvään ympäristöön ja halutaan palvella kuntalaisia parhaalla mahdollisella tavalla yhdeltä luukulta. Myös tämä projekti valmistuu vuoden 2016 lopussa. Molemmista projekteista saamme tietoa myös meneillään olevan maakuntaudistuksen tueksi.

Kuntaliitto on mukana maankäyttö- ja rakennuslain uudistamistyössä, jolla tavoitellaan tontti- ja asuntotuotannon lisäämistä ja nopeuttamista.

Pyrimme vauhdittamaan kaavajärjestelmän kehittämistä vastaamaan muuttuvia hallintorakenteita. Valtakunnallisten alueidenkäyttövoitteiden uudistamisessa tavoitteenamme ovat selkeät ja oikein kohdennetut tavoitteet. Myös *liikenteen rahoitus* on edunvalvontatyön ytimessä. Pyrimme kuntien kannalta hyvään lopputulokseen sekä joukkoliikennelain että maantie- ja ratalain muutoksissa.

Tukeudumme työssämme eri verkostoihin. Olemme olleet mukana kansallisen *MAL-verkoston* toiminnassa sen alusta lähtien kehittämässä kaupunkiseutujen yhteistyötä maankäytössä, liikenteessä ja asumisessa.

Onnistunut maapolitiikka on maankäytön kehittämisen perusta. Kuntien *maapolitiikan verkostossa* olemme yhdessä kuntien kanssa luoneet edellytyksiä hyvälle maapolitiikan hoidolle kehittämällä kuntien toimintatapoja ja tarjolla olevia maapolitiikan työkaluja lainsäädännössä.

Kuntaliitto tukee kiertotalouden ja vesienhoidon tavoitteiden toteuttamista

Puhtaat pinta- ja pohjavedet ovat keskeinen osa hyvää asuin- ja elinympäristöä ja kuntien veto-voimaa. Pinta- ja pohjavedet tarjoavat yhdyskunnan ja yksittäisten kiinteistöjen talousveden, mahdollistavat vesistöistä riippuvien elinkeinojen toiminnan ja toimivat muidenkin ekosysteemipalvelujen tarjoajina. Kuntaliitto tukee vesienhoidon tavoitteiden toteuttamista. Vesienhoidon tavoitteiden toteutumisen edellytys on oikein mitoitettu, kunnossa oleva ja tehokkaasti ravinteita poistava yhdyskuntien jätevesihuolto kunnissa. Tavoitteet edellyttävät toimia niin keskitetyssä kuin haja-asutuksen vesihuollossa.

Kiertotaloutta edistetäänärkevin ratkaisuin ja pyritään vaikuttamaan tavoitteen saavuttamiseksi kuntien kannalta kestävin toimin. Kunnat pystyvät edistämään alueellansa muodostuvien orgaanisten ravinteiden kierrättämistä, lisätä näin resurssitehokkuutta ja vähentää vesien ravinnekuormitusta.

Liiton edunvalvonnan tavoitteena on kiertotalouden edistäminen monin toimin, kuten kiinnittämällä huomiota kestäviin julkisiin hankintoihin sekä tehostamalla kuntien vastuulla olevaa jätehuoltoa. Kuntien jätehuoltovastuu tulee säilyttää nykyisenlaisena, jotta kunnat voivat jatkossakin tarjota asukkaalleen kohtuuhintaisia ja laadukkaita jätehuoltopalveluja. Jätelaitokset

toimivat alueillaan kiertotalouden vetureina kehittämällä omia toimintojaan sekä tarjoamalla yrityksille kumppanuuksia ja mahdollisuuksia uusille innovaatioille. Kuntien jätehuollon innovaatiotoiminnassa on syntynyt uusia yrittäjiä Suomen varsin kapeille jätehuoltomarkkinoille ja siten on synnytetty aitoa kilpailua.

Kuntien jätehuolto on pystynyt turvaamaan jätehuollon palvelut kuntalaisille ja julkisille palvelutehtäville kohtuulliseen hintaan sekä lain velvoittamana toissijaisesti yrityksille koko Suomeen kattavasti, niin kaupungeissa kuin maaseudullakin. Huoltovarmuuden kannalta tällä on erityistä merkitystä. Kuntavastuun supistaminen ei edistä kiertotaloutta, vaan voi johtaa kuntainfran rapistumiseen ja kierrätyksen edellytysten heikkeneemiseen.

Kiertotalouden toteuttaminen kunnissa niin jäte- ja vesihuollon kuin ravinnekierron tehostamistoimin ja näitä tukevin hankinnoin voi synnyttää kuntaan uusia elinkeinoja ja työtä, lisätä siten kunnan elinvoimaa. Pinta- ja pohjavesien hyvä tila turvaa yhdyskuntien vedenhankinnan, mahdollistaa vesistöjen virkistyskäytön ja vesistöistä riippuvien elinkeinojen toiminnan kunnassa. Kokonaisuutta edistetään *Ravinteet ja vesistöt / Kiertotalouden läpimurto, vesistöt kuntoon -toimenpidekokonaisuudella*.

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Läpileikkaava teema

Kuntaliiton ja kumppanien projektit tarkastelevat yhteiskuntaa laaja-alaisesti. Poikkihallinnollinen toiminta on liiton ja verkostojen erityinen vahvuus. Liiton verkostoissa erityyppiset kunnat oppivat toisiltaan ja etsivät yhteisiä ratkaisuja. Kuntakentän muutosten vaikutuksia on syytä selvittää kokonaisvaltaisesti, ja tulevaisuuden kunnan hahmottamisessa ratkaisevaa on toimiva kokonaisuus. Kaikkea kuntatoimintaa palvelevat tukipalvelut ovat tärkeä kehitysalue.

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
EDUNVALVONTA		
EU:n tietosuojasetus	Toteutus	Lakiasiat
Euroopan Alueiden komitea EU-edunvalvonnan välineenä	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Kuntaliiton EU-edunvalvonnan prioriteetit 2016	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus	Päättynyt	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Sakkunnig- och intressebevaknings- tjänster till Åland	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Sujuvoitetaan säädöksiä (kärkihanke)	Valmistelu	Alueet ja yhdyskunnat, Lakiasiat
Tulevaisuuden kunta (kärkihanke)	Toteutus	Johto ja Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Valtioneuvoston ihmisoikeus- selonteko	Päätös/päätymässä	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Vähennetään suunnitelmallisesti kuntien tehtäviä ja velvoitteita	Toteutus	Lakiasiat
PROJEKTI		
Tulevaisuuden kunta -ohjelma (Kunnat 2021)	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
ARTTU2-tutkimusohjelma	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Kehittämisen toimintamallin uudistaminen KEHU	Toteutus	Lakiasiat
VERKOSTO		
ARTTU2-tutkimusohjelman kuntaverkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen
Kehyskuntaverkosto	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Korruptioverkosto	Suunnittelu	Lakiasiat
Ryhmä44-kuntajohtajaverkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

Toimenpide	Nykyinen vaihe	Toimiala/Vastuuyksikkö
Kunnallishallinnon lakimiehet	Toteutus	Lakiasiat
Kuntaliiton kaupunkipoliittinen työryhmä	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Kuntien ja maakuntien EU- ja kv-verkosto	Toteutus	Ruotsinkieliset ja kansainväliset asiat
Maakuntien liittojen hallitusten puheenjohtajat	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Pienten kuntien neuvottelukunta	Toteutus	Alueet ja yhdyskunnat
Pohjoismaiset kuntalakimiehet	Toteutus	Lakiasiat
Seutukaupunkiverkosto	Toteutus	Kuntakehitys, demokratia ja johtaminen

ESIMERKKEJÄ LÄPILEIKKAAVASTA TEEMASTA

Tulevaisuuden kunta -ohjelma

Tulevaisuuden kunta -ohjelman (Kunnat 2021-Kommunerna 2021) tavoitteena on työstää ennakoivasti yhdessä kuntien ja sidosryhmien kanssa kunnan tulevaa roolia niin, että kunnilla on merkittävä rooli elinvoiman, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, kunnan vastuulla olevien palvelujen järjestämisen sekä osallisuuden ja uuden, elävän paikallisuuden vahvistamisessa.

Tavoitteena on välittää aktiivisesti kuntien näkemykset parlamentaarisen työryhmän työskentelyyn sekä mahdollisesti käynnistyvään lainsäädännön valmisteluun (kuntalain uudistaminen, vos-uudistus) sekä kuntien tulorahoituksen turvaamiseen.

Kuntalaisten itsehallinnolla on tärkeä merkitys koko Suomen hyvinvoinnin ja menestymisen kannalta. Monipuolinen vuorovaikutus ja toimiva demokratia turvaavat uudistumisen ja elinvoiman. Kunnat saavat oman tulevaisuus- ja strategia työnsä tueksi sellaiset kansalliset linjaukset, joiden perustalta kunnat voivat vahvistaa toimijuuttaan yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin edistämisen sekä paikallisen elinvoiman kysymyksissä. On luotu edellytykset välttämättömälle rajapintayhteistyölle kuntien, maakuntien ja muiden toimijoiden kesken.

Ryhmä 44 -kuntajohtajaverkosto Kuntaliiton työn sparraajana

Kohta kaksi vuotta toiminut kuntajohtajaverkosto *Ryhmä 44:n* tehtävänä on sparrata Kuntaliiton toimivaa johtoa edunvalvonnallisten asioiden valmistelussa ja liiton toiminnan kehittämisessä. Verkoston hyötyinä on vuoropuhelun vahvistuminen Kuntaliiton ja kuntajohtajien välillä sekä tiedon entistä tehokkaampi välittyminen kuntakentältä Kuntaliittoon ja Kuntaliitosta kuntakentän suuntaan.

Toimitusjohtajan vetovastuulla oleva ryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Tapauksissa nostetaan keskusteluun kuntajohdon arjen haasteita ja näkemyksiä, joilla voidaan vaikuttaa Kuntaliiton hallitustyöskentelyn valmisteluun. Verkosto antaa myös mahdollisuuden käydä vuoropuhelua kuntakentän muutosilmiöistä, niihin ennakoinnista ja reagoinnista yhdessä Kuntaliiton kanssa.

Verkoston jäsenyys vaihtuu rotaatiomallilla, jotta mahdollisimman monen kunnan kunnanjohtaja vuorollaan on ryhmän jäsen. Ryhmän nimi tulee liiton hallituksen kokoushuoneesta, jossa on 44 paikkaa.

Kunnat Ryhmä 44 -verkostossa vuonna 2016: Hamina, Hankasalmi, Hartola, Huittinen, Hyrynsalmi, Hämeenlinna, Juupajoki, Järvenpää, Kaarina, Kaavi, Kannus, Kemi, Kokemäki, Kontiolahti, Koski Tl, Kuopio, Kuusamo, Kyyjärvi, Lappajärvi, Lappeenranta, Lapua, Laukaa, Lempäälä, Maarianhamina, Muonio, Närpiö, Orivesi, Oulu, Porvoo, Pyhäjoki, Rauma, Saarijärvi, Sastamala, Savonlinna, Siilinjärvi, Siuntio, Somero, Sulkava, Tohmajärvi, Turku, Tyrnävä, Uusikaarlepyy, Vantaa ja Ylivieska.

ARTTU2-tutkimusohjelma 2014–2018

Kuntaliiton koordinoima ARTTU2-tutkimusohjelma selvittää kunnissa toteutettujen ja tulevien uudistusten tuomien muutosten vaikutuksia kuntiin ja kuntalaisiin. Ohjelma käynnistyi loppuvuodesta 2014, ja se kestää kevääseen 2018 saakka. Tutkimusohjelmassa on mukana 40 tutkimuskuntaa, jotka edustavat erikokoisia ja -tyyppisiä kuntia eri puolilta Suomea.

ARTTU2 on jatkoa 2008–2012 toteutetulle vastaaventyyppiselle Paras-arviointitutkimusohjelmalle. ARTTU2 tuottaa systemaattista ja vertailukelpoista tutkimustietoa yhtäältä kuntiin kohdistuneiden ja kohdistuvien uudistusten ja toisaalta kuntien itse toteuttamien uudistusten seurauksista. Se selvittää, miten uudistukset vaikuttavat muun muassa kunnallisiin palveluihin, demokratiaan ja johtamiseen, kuntatalouteen sekä yhdyskuntarakenteeseen ja elinvoimaan.

Tutkimusohjelma koostuu useista osaprojekteista. Jokaisella osaprojektilla on oma ajoituksensa ja tarkka tehtävärajaus.

Tutkimusohjelman rahoittajina toimivat Suomen Kuntaliitto, osallistujakunnat, Keva, VM, STM sekä YM. Tutkimusohjelman eri osatutkimukset toteutetaan yhteistyössä eri yliopistojen kanssa.

ARTTU2-tutkimuskunnat:

Askola, Espoo, Hattula, Hirvensalmi, Hollola, Hämeenlinna, Inari, Jyväskylä, Kankaanpää, Keitele, Kemiönsaari, Keuruu, Kokkola, Kotka, Kurikka, Kuusamo, Lappeenranta, Lempäälä, Liperi, Mikeli, Mustasaari, Nivala, Oulu, Paltamo, Parkano, Petäjävesi, Pudasjärvi, Raasepori, Raisio, Rautalampi, Salo, Sipoo, Säkyä, Tampere, Tornio, Turku, Vaasa, Vantaa, Vimpeli ja Vöyri.

Kuntaliiton EU-edunvalvonnan prioriteetit 2016

Kuntaliitto määrittelee komission työohjelman pohjalta Kuntaliiton *EU-edunvalvonnan prioriteetit 2016* -asiakirjassa, joka toimii Kuntaliiton EU-edunvalvonnan pohjana. Vuonna 2016 painottuvat mm. talouden sääntely, energiaunioni, kiertotalous, sosiaaliset oikeudet, maahanmuutto ja työvoiman liikkuvuus, EU:n rahoituskehys ja

uuden osaamisen ohjelma. Tehokas EU-edunvalvonta edistää kuntien toimintaedellytyksiä mm. niin, että kunnille ei aseteta uusia velvoitteita EU-tasolla. Pohjoismaisen hyvinvointimallin erityispiirteet tuodaan esiin EU-lainsäädännön valmistelussa.

Lue lisää raportin muista toimenpiteistä www.kunnat.net/toimintasalkku

Kuntaliiton edunvalvonta, projektit ja verkostot nyt klikkauksen päässä

Kuntaliiton uusi *Toimintasalkku* tarjoaa nyt verkossa katsauksen Kuntaliiton edunvalvonta-, projekti- ja verkostotoimintaan www.kunnat.net/toimintasalkku -sivulla.

Voit tehdä hakuja toimialoittain, omilla hakusanoilla tai asiantuntijoiden nimillä. Palvelusta on myös suora linkki Kuntaliiton henkilöstöhakemistoon, eli tavoitat haluamasi asiantuntijat tarvittaessa suoraan.

Otteita Kuntaliiton vuoden 2015 työstä

Saimme hallitusohjelmaan useita kuntakentän tavoitteita.

Valvoimme kuntien etua muun muassa:

182 salkutetulla edunvalvontatoimenpiteellä,
92 eduskunta- ja ministeriökuulemisella ja
227 edunvalvontaan kuuluvalla kirjallisella lausunnolla.

Saimme **114** nimeämispyyntöä työryhmiin (mm. ministeriöt).

Yhteensä kuudessakymmenessäkuudessa kehitysprojektissa oli mukana

256 kuntaa tai kuntataustaista organisaatiota ja

seitsemässäkymmenessäviidessä salkutetussa verkostossa mukana oli

138 kuntaa tai kuntataustaista organisaatiota,

joissa noin **6000** henkilöjäsentä.

Työhömmme kuului lisäksi

noin **1000** asiakastilaisuutta

ja noin **7000** vaativaa asiantuntijaneuvontatapausta.

Kuntaliiton painopisteitä vuonna 2016

Valmistelemme tulevaisuuden kuntaa ja itsehallintoalueita.

Edistämme kuntalähtöistä kokeilutoimintaa.

Kannustamme digitalisaation toteuttamiseen.

Toimimme niin, että maahanmuuttajien kotouttamisen vastuut ja rahoitus selkeytyvät.

www.kunnat.net/toimintasalkku

.....
Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
Puh. 09 7711
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi
www.kunnat.net

Helsinki 2016